

VETO

Veertiendaags blad van de Algemene Studentenraad. Jaargang 7 nummer 6. V.u. Paul Heydens. Van Evenstraat 2D 3000 Leuven

Acco : goochelen met cijfers

In de 20 jaar dat Acco bestaat is er heel wat veranderd. In de prilste jaren - net voor het ontstaan van de kooperatieve - diende men zich noodzakelijkerwijze te beperken tot het drukken van enkele studentenkursussen. Vandaag de dag wordt er op alle fronten gestreden. Zo is er een uitgeverij met een tiental personeelsleden. Zij zorgen voor de kontakten met de auteurs, voor de promotie en voor tal van andere zaken. De drukkerij met een heuse technische installatie stelt een 30-tal mensen tewerk. De rest van de 66 personeelsleden - en er dient zeker gezegd te worden dat zij allemaal wettelijk uitbetaald worden - vinden we terug in de verkoopafdeling. Er is zowel een boek- als een papierhandel én ... een kopiedienst. R. Meus (verkoop) daarover: "Het is allemaal begonnen met het zinkoxyde fotokopietoestel, dat naast de kassa in de winkel stond. Dat had een zulkdanig succes dat na een paar maanden reeds vier van die toestelletjes aan de kassa stonden.

En toen de Rank Xerox 9200 op de markt kwam was het hek helemaal van de dam."

Labour alom dus. De resultaten liegen er dan ook niet om: de omzet steeg van nog geen 2 miljoen in 1960 tot bijna 120 miljoen in 1980.

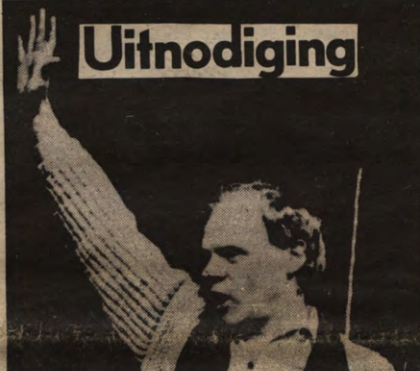
Dat Acco succes heeft blijkt ook uit het aantal aandeelhouders. Om lid te worden van Acco betaalt men 500 BF, wat automatisch overeenkomt met een aandeel in de kooperatieve. Pollers (drukkerij): "elk jaar gaat er een algemene vergadering door om het college van zaakvoerders (waarin studenten en oud-studenten kunnen zetelen) te verkiezen. Die algemene vergadering staat open voor alle individuele aandeelhouders. Dat is de theorie. In de praktijk zijn daar natuurlijk vijf man en ne paardekop aanwezig.

(1) Het aantal aandeelhouders evolueert van 1.900 ('61-62) over 18.709 ('71-72) naar 44.599 ('79-80), m.a.w. bijna om de zes jaar een verdubbeling.



VETOR
THE WEEKLY FACE
OF:
VAT U DEZE WEEK
MOET ANTWOORDEN
OP VRAGEN BE-
TREFFENDE:

aktioneel	p. 2
ma	p. 3
studiefinanciering	p. 3
Verzorgingsstaat	p. 4
El Salvador	p. 5
Acco	p. 6-7
Kultuur	p. 8
KuRa	p. 9
ATP	p. 10
RVS	p. 10
Regionaal	p. 11
Agenda	p. 12



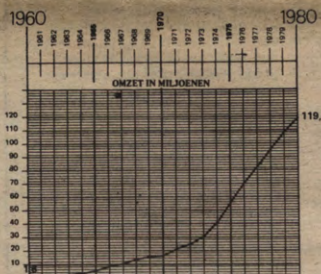
Uitnodiging

Hoewel het er naar buiten uit niet zo erg de schijn naar heeft - de werkgroepen lopen, de voorstellingen zijn er - is het voor de organisatie die zich o.m. daar mee bezig houdt, i.c. Kultuurraad, 5 voor 12. De manier waarop en de structuur waarin zij werkt dreigen haar werkingsopties te verstikken. Dringend tijd dus om de bezwaarde gemoederen te luchten, in discussie te treden, ideeën te verzamelen en toekomstzekerere wegen uit te stippelen. Gedeeltelijk gebeurt dit in dit nummer op p. 8. Deze tekst vormt een onderdeel van de informatieverspreiding die momenteel loopt ter voorbereiding van de tweedaagse "Stuurgroep Kultuurraad" die op zaterdag 17 en zondag 18 januari doorgaat in de animatiezaal van 't Stuc vanaf 10u. Andere informatie voor dit evenement kan je vinden in het speciale krantje "Kultuurraad - 't Stuc: waarheen?". Alles bij elkaar is dit bijgevolg een uitnodiging om je over Kultuurraadtoekomst te informeren en mee te doen aan het vermelde weekend.

Leningen duur en discriminerend

Sinds december '80 is er op Nationale Opvoeding een werkgroep bezig met de herziening van de wet op de studiefinanciering. Dit gebeurt in de schoot van de Hoge Raad voor Studietoelagen. Deze werkgroep doet nog eens een keer over wat een gelijknamige groep reeds gedurende twee jaar op het SP-kabinet aanving.

Sinds ook de CVP een voet in huis kreeg, was de samenstelling van de werkgroep aan verandering toe, waardoor de werking tijdelijk enige vertraging opliep. Inmiddels loopt de vergaderfrequentie weer op en krante- en T.V.-berichten over de mogelijke invoering van leningen deden ons even opschrikken. Of het zo'n vaart zal lopen trachtten we te vernemen van Herman Francq, lid van de werkgroep. Zie p. 3.



Alma I, II, III, 4 fr.



De recente prijsverhoging in de Alma's heeft misschien bij sommigen de hoop gewekt dat een dergelijke volkstoeleop voorgoed tot het verleden behoort. Voor degenen die niet meteen gelukkig zijn met de prijsverhoging is er nog steeds de nieuwe brochure van Sociale Raad (voor de anderen natuurlijk ook) die handelt over goedkope voeding. In deze brochure brengt Sociale Raad haar argumenten tegen een prijsverhoging naar voor. Ook worden er eventuele alternatieven voorgesteld om de financiële problemen op te lossen. De brochure is het eerste deel van een reeks brochures over actuele problemen in de sociale sektor. Zij is te koop op Sociale Raad, 's Meierstraat nr 5 of bij de sociaal afgevaardigde van je kring.

Doe je pol en soc? Recht? Germaanse? Wens je later in de journalistiek te gaan? Of denk je gewoon een degelijk stuk over een onderwerp van algemeen (studenten)belang op papier te kunnen zetten?

Kom dan naar ons! Veto zoekt
voor informatie op uw niveau

Free-Lance Medewerkers

Loop binnen op onze redaktie. Je vindt er een lijst met de onderwerpen van uw keuze, aangepast aan uw ambitie.

Een unieke ervaring, schrijven in Veto.

De Sensatie van Duizenden Lezers

NIEUW-RECHTS EN DE VERZORGINGSTAAT : EEN GEVECHT OVER 15 ROUNDS.

VADERTJE HAYEK, BID VOOR ONS.

Twee VETOS geleden (VETO 7/4 van begin december) kon je een eerste bijdrage lezen van een reeks van vier over *VERZORGINGSTAAT* (VS). Daarin kwam vooral aan bod wat VS is en hoe en waarom het ontstaan is. Een kadertje aan het slot van het artikel meldde toen al hoe de reeks er verder zou uitzien. Deel 2 bv. zou handelen over de kritieken op het inkapselings- en beheersingskarakter van de VS. Vorig nummer al had dit deel moeten verschijnen Mea maxima culpa dus en met enige vertraging zijn we er nu dan wel aan toe. Tweeweekelijks (bij elke nieuwe VETO vanaf heden) werken we de reeks dan verder af: deel 3 over de VS in België en deel 4 over het psychosociale en sociokulturele aspekt van de VS (is het resultaat werkelijk meer welzijn en geluk?). Come and see next VETOS, maar nu eerst deel 2: *NIEUW-RECHTS TEGENOVER DE VERZORGINGSTAAT IDEE*.

ROUND 1-3 : INLEIDENDE VERKENNING VAN DE OPPONENTEN

Basis voor deze bijdrage is het werk van politiek-filosofisch denker F.A. von HAYEK, een van de tenoren van de nieuw-rechte, neo-konservatieve stroming van de tweede helft van onze eeuw. Zijn geschriften leveren een mooi overzicht van wat in *EXTREME NEO-LIBERALE KRINGEN* zoal aan denkwerk verricht wordt. Bv. over het principe van de VS hebben ze bij monde van Hayek nogal wat kritische bedenkingen, vanuit hun eigen filosofische basisideeën. Het kan alleen maar verrijkend en boeiend zijn onszelf met dat ideeëngoed te konfronteren, we kunnen ze dan afwegen en in rekening brengen of verwerpen. Het volgende overzicht van Hayeks belangrijkste opvattingen in dit verband is vooral samengesteld op basis van vooral zijn publicaties "The Road to Serfdom" (1946) en "The Constitution of Liberty" (1960).

Globaal gezien vecht Hayek (en met hem het extreem neo-liberalisme) niet zomaar per definitie het principe aan van het bewerken van een *WEL-VAARTSTAAT*. In tegendeel, ook hij vindt dat een reeks sociale voorzieningen en wetsregels best kunnen en zelfs eventueel nodig zijn om het welzijn van een bevolking te waarborgen. Maar... hij zet zich wel af tegen de heersende visie (en praktijk) dat de welvaartsstaat enkel te realiseren zou zijn door middel van steeds groeiende *staats-interventie*. Sociale en economische planning opgelegd door de staat en de staat alleen, in het gemeenschappelijke welvaartsbelang van de bevolking, is volgens Hayek levensgevaarlijk. Het leidt regelrecht en onafwendbaar naar een *FUNDAMENTEEL ONVRIJZE MAARSCHEPPIJ*, aldus Hayek.

De welvaart garanderen door de staat als een "bemoederend vadersje" (sic) te laten heer-

en was vanwege de enorme technologische vooruitgang en de schaalvergroting. Immers, zelfs in het kapitalistische Westen kan men deze tendenzen waarnemen. De gekompliceerdheid van de maatschappij dringt een ordening en een vaste planning op langere termijn op (bv. de verzorgingsstaat).

Hiertegen nu verzet Hayek zich. Door het wegnemen van de competitie verdwijnt ook alle creatieve inbreng van het individu, dat zijn intelligentie en kennis niet meer doet renderen. Dat betekent niet dat in een competitie-systeem niet een sociale zekerheid en een wettelijke beschermingsstructuur moet zijn ingebouwd. Alleen: die nutsvoorzieningen en de planning moeten of mogen niet het totale economische proces beslaan. Zo'n alles omvattende kijk daarop is juist vanwege die schaalvergroting toch niet meer zinvol mogelijk. Een open en eerlijke competitie kan wel nog gekoördineerd worden en dat zal de maatschappij dan ook de impulsieve, creatieve wind niet uit de zeilen halen.

Trouwens, een planmatig staatsmanagement betekent dat een kleine minderheid binnen het gamma van individuele keuzes die leden van de maatschappij kunnen hebben, een doorsnee-keuze moet maken. Dat laat zowat iedereen met een zekere ontvredenheid achter en, meer nog, iedereen moet verplicht worden om aan de grootste of minstgiste gemene deler deel te hebben zonder eigen inbreng. Het socialisme is trouwens nog fundamenteel ondemocratisch, aldus steeds door Hayek, want die dwang op de meerderheid om meer overeenkomst te vertonen dan er eigenlijk tussen de individuen onderling is, kan niet meer op zachte parlementaire manier bereikt worden. Meer en meer wordt de verantwoordelijkheid voor het opstellen van de ingewikkelde planning afgeschoven naar een kranse technokraten. Hun oordeel is bepalend, doorslagge-

ROUND 4-10: RAKE KLAPPEN...

Hayek haalt het socialisme (en ook de VS volgens dezelfde ideeën) neer door het te stellen tegenover zijn eigen liberale waarden en idealen, die daar frontaal mee botsen. Het zuivere liberalisme werd begin deze eeuw meer en meer verlaten voor een sociaal-gerechter politiek. Dat heeft een shift veroorzaakt van het geloof in een aantal idealen en dientengevolge van die idealen zelf. Ongemerkt is daarmee echter ook een verandering van de sociale orde gepaard gegaan. Door de tendens immers om de overvloed te gaan verdelen op basis van kollektivistische principes (om de snelle groei bij te kunnen houden), is veel van de economische vrijheid in de maatschappij verloren gegaan. En daarmee ook en vooral veel van de politieke en individuele vrijheid.

Dat alles ligt dus - steeds volgens Hayek! - aan een socialistisch getinte planning, waarvan bv. de VS deel uitmaakt. Zo'n planning is gebaseerd op een sterk centraal beleid dat competitie tegengaat en zijn activiteiten organiseert op basis van een middelaat-blueprint van de noden van de bevolking. Een soort syndicaal korporatieve organisatie in handen van monopolies dus.

Men zegt wel es dat deze evolutie onvermijdelijk is

met ruwe trekken geborstelde theoretische beeld. De verzorgingsstaat, ook in een kapitalistische maatschappij, helt daar naar over en wordt dus op basis van dezelfde theoretische analyse verworpen, vanwege het risico op verregaande en ondulbare onvrijheid.

De welvaart moet op een andere leest geschoeid zijn. Er is mogelijkheid op welvaart met *echte* vrijheid en veiligheid, als elk individu zijn kans tot ontplooiing krijgt op basis van open, eerlijke concurrentie en competitie. Zonder de dwang om in een vooraf strak vastgelegd patroon te functioneren, zal de competitie vanzelf de gemene deler opleveren. Trouwens, zegt Hayek nog, het heeft geen zin om de absolute materiële gelijkheid na te streven. Het gaat hem veel meer om een fundamentele gelijkwaardigheid die op tolerantie gebaseerd moet zijn. De vrije keuze, gelaten aan iedereen, zal een verantwoordelijkheidsbesef en een individuele vrijheid opleveren.

ROUND 15 : OF ON-BESLIST ?

Tot daar een weergave van de ideeën en uitspraken van Hayek over socialisme, VS en zijn alternatieven vanuit neo-liberale hoek daarop. In de vorige bijdrage is al gewezen op het gevaar van deze nieuw-rechte kritieken op de beginselen van de verzorgingsstaat (om ze te vervangen door een ander soort welvaart). Zo kan en moet over de redeneringen van Hayek gezegd worden dat ze al te theoretisch-filosofisch en irreeël zijn. Het overdreven doortrekken van

de negatieve interpretatie van het socialisme, tot in het absurd bijna - hoewel vertrekend van terecht beweringen eventueel - gaat samen met het dromerig-utopische karakter van het eigen liberale alternatief. Een kritische benadering is dus aangeraden.

Als alle mensen fundamenteel "goed" zouden zijn, kon mis-schien over het extreem-liberale voorstel eens nagedacht worden. Misschien zouden dan de vrijheidsbeginselen onkreukbaar te handhaven zijn. Maar... Hayeks opvattingen laten zo onaanvaardbaar veel ruimte voor de allersterksten om de wetten van de jungle ombeschaamd toe te passen. Dan is een maatschappij zonder de nodige, verregaande beschermingsmaatregelen voor de bedreigde meerderheid, niet leefbaar. Een ordeningsprincipe als de verzorgingsstaat garandeert zulke bescherming tegen eventuele repressie en manipulatie van kleine, maar machtige minderheden die niet tegen hun tegen vrijheidsidealen bestand zijn waar het de andere betreft.

De kritiek dat zo'n planmatig geordende sociale maatschappij afhankelijkmakend en beperkend zou zijn, is niet onterecht. Blijft alleen de fundamentele vraag voor elke lezer ter overweging: wat weegt het zwaarst? de opgave van zekere, beperkte vrijheden individueel voor het algemeen welzijn wat bescherming en veiligheid oplevert (een andere vrijheid dus?); of: de individuele vrijheid onkreukbaar en absoluut laten primeren, met alle risico's vandien. Het is een keuze. Je maakt die keuze vrij of niet, afhankelijk van waar je waarden en idealen liggen en hoe zwaar je tilt aan de respectievelijke consequenties die het heeft.

J.H. Verbanck.

Vervolg van p.3

STUDIEFINANCIERING

Deze regering volgt een centrum-rechte to liberale koers. De zelffinanciering van de sociale voorzieningen door haar gebruikers hoort daar perfect in thuis: verhoging ALMA-prijs verhoging huurprijzen, leningen Een halt toeroepen aan deze afbraakpolitiek zal niet in de Hoge Raad kunnen gebeuren, maar door actie aan de basis. De Hoge Raad bereid enkel een advies tnt dekreet voor.

Zullen de studenten weer niet geïsoleerd staan zoals bij de 10.000 ?

'k Denk dat de huidige wending vooral de minvermögende gezinnen treft. Voor de 10.000 was dit slechts gedeeltelijk waar, het was een principegevecht:

tegen betalend onderwijs. Aantasting van het recht op een beurs die toereikend is, is een aanslag op het inkomen van vele gezinnen met studerende kindere die ook nu al door de levensduurde en de gevolgen van de herstelwet getroffen zijn. De vakbonden zien dit maar al te goed in. Als de studenten de situatie van de werkende bevolking willen begrijpen, dan zijn de voorwaarden aanwezig voor het innemen van gemeenschappelijke standpunten, Rond de leningen is het front vooralsnog hecht. Maar de studenten moeten dit met acties ondersteunen, zodat de overheid ziet dat niet iedereen zijn opvattingen inruilt om de crisis te helpen besturen.

Redactie : Wilfried Alaerts, Bruno Leijnse, Marcel Meeus, Leo Paesen, Jan Sempels, Pieter 't Jonck, Paul Van Damme, Hans Van den Broeck, Danny Vandenberg, Jan Verbanck

Redactie secretaris : Bruno Leijnse
Lay-out coördinatie : Pieter 't Jonck & Dirk Cos

Medewerkers : Polleke, Dirk Cos, Peter De Jonge, Emmy De Smet, Dirk De Naegel, Tom Van Cleemput, Kristin Van Hoolst, Dirk Vansintjan, Ingeborg Verplancke, Wannes Van den Broeck

ROUND 11-14 : K.O.

Voor Hayeks liberalisme kan zulks absoluut niet. Als - zoals voor hem - idealen als individuele vrijheid door de vrij markt-concurrerende principe absoluut primeert, kan een maatschappij niet meer door de dwang, die ook maar enigszins overheft naar het hierboven

20 JAAR ACCO: EEN IN

ACCO (Academische coöperatieve) zag als samenwerkende vennootschap het levenslicht in 1960. Maar het ontstond niet uit het niets. Reeds in de vijftiger jaren startten een aantal studenten en professoren met een kursusdienst om via die weg de studielast te helpen drukken. Vandaag is ACCO een heus bedrijf geworden met een eigen uitgeverij, drukkerij en verkoopafdeling. Bovendien kan ieder individu er aandeelhouder van worden en kunnen de studenten een woordje meepraten aan de "top". Over al dat aardigs hadden wij een gesprek met de heren Pollens, Van Mechelen, Meus en Vanslambrouck, die er van in het begin bijwaren.

Er waren studenten die aan het uitgeven van kursussen 30- tot 40-duizend frank per jaar verdienden.



POLLERS Georges
Keizersstraat 22
3020 Herent 016-23.11.09

Zolder 1/11/1931
Cursusdienst - UW - Acco oktober 1951



VANMECHELEN Guillaume
Ridderlaan 33
3110 Rotselaar 016-44.37.66

Oud Heverlee 9/11/1937
Acco 1/10/1960



MEUS Roger
Bergenhof 31
3111 Wezemaal 016-44.46.55

Leopoldsburg 2/4/1935
Acco 18/9/1961



VAN SLAMBROUCK Hubert
Tiensestraat 134
3000 Leuven

Brugge 25/2/1943
Acco 1/4/1968

Het buretje waar de direktieleden ons opwachten is zeer bescheiden. Is het hier - zo vragen we ons af als we er binnentreden - dat het kleine (mosterd)zaadje uitgegroeid is tot een bedrijf met een omzet van meer dan 100 miljoen?

ACCO : Als we spreken over het ontstaan van ACCO moeten we teruggaan tot het jaar 1951, toen de kursusdienst opgericht werd. Er waren een paar kongressen geweest van de toenmalige VVS en federatie der studenten in België over het statuut van de student, over de sociale voorzietingen, ... kortom over de demokratisering van het onderwijs. In Leuven hebben wij dan samen met een aantal professoren getracht een dienst uit de grond te stampen om die demokratisering als probleem in de kijker te stellen en om tegelijkertijd iets concreet te doen.

VETO : En toen ontstond ACCO ...

ACCO : Neen, wij zijn begonnen met een tiental mensen, op een appartementje dat wijzelf huurden waarop een gratis stencilmachine neergepoot was. Trouwens, in den beginne drukten drukten we slechts 5 à 6 kursussen, afkomstig van studentennota's. Onze hoofdbedoeling was om de mensen op de financiële drempels van het hoger onderwijs te wijzen. Je mag immers niet vergeten dat men vroeger kursussen uitgifte aan 1,75 fr per blad. Trouwens er

gaat nog altijd een flinke pak van het studentenbudget naar de kursussen. Daar wilden wij dan iets concreets aan doen door onze uitgaven te verkopen tegen minder dan 1 fr per blad. Zo was dus de kursusdienst gestart.

VETO : Hoe is dat dan verder geëvolueerd? Ondertussen is ACCO ontstaan en ACCO zelf is zich maar steeds gaan uitbreiden.

ACCO : Inderdaad, al gauw werd het appartement een huis. Acht jaar later werd de kursusdienst de universitaire werkgemeenschap (UW) met studenten oud-studenten en professoren als stuwende kracht. De hele ontwikkeling is tamelijk lang buiten het georganiseerde studentenleven gebleven. Er was daarboven veel tegenkating i.v.m. opvattingen rond de demokratisering van het onderwijs. Maar de groei ging verder en in 1960 ontstond de ACCO. In de loop van de jaren '60 zijn er dan uitbreidingen gekomen. Na de kursussen kwamen de boeken, het kursuspapier enz.

VETO : Er wordt wel eens gezegd dat ACCO prijsdrukkend, zelfs prijsregulend is. In hoeverre is dit zo?

ACCO : In het tweede jaar rechten kocht ik kursussen tegen 2,75 fr. per blad. Dat was dus werkelijk iets om tegen op te roeien. Soms bracht dat akties mee tegen profs en studenten-uitgevers. Wij zijn ooit

nog iemands kot gaan leeghalen hé. (betrapt, nvdr.) Er waren studenten die aan het uitgeven van kursussen 30- tot 40.000 fr per jaar verdienden. Er zit eigenlijk een dubbel aspect vast aan ACCO. Enerzijds moet ACCO dus tegen relatief lage prijzen haar producten aan de man brengen. Anderzijds heeft men de prijsbeheersing van de Leuvense markt. Er lopen hier enorm veel studenten rond. Er is dus een grote vraag. Indien ACCO zou verdwijnen, dan zouden enorme prijsstijgingen het gevolg zijn. ACCO is prijsbrekend geweest en vandaag de dag is het prijsleider geworden. Let wel, niet alleen de prijs als dusdanig is belangrijk, wel de prijs in verhouding tot de kwaliteit. Je moet ook geen korporatisme aan de dag leggen tegenover andere mensen. T.o.v. het personeel bv.

VETO : Niettegenstaande het groeiende succes van ACCO, zien we dat de studenten -de kringen- kursussen blijven uitgeven. Is er dan iets misgelopen.

ACCO : Je kunt nooit alles centraliseren, een monopolie is altijd gevaarlijk. Er moet een zekere ruimte bewaard blijven voor de groepen met de verschillende opties en mogelijkheden.

VETO : Maar de kursusdiensten van de studenten beschouwen ACCO toch als concurrent?

ACCO : Ja, uiteindelijk moeten zij kiezen tussen een goed functionerend bedrijf en een tijdelijke bron van inkomsten. Dat is meestal het dilemma. Maar voor de meeste kringen is en blijft de kursusdienst gewoon een deel van hun activiteiten, waar zij eventueel nog een aardig centje aan verdienen. Ik kan mij best voorstellen dat een fakultetskring morgen eens een restaurant opent om te konkurreren met de Alma. Waarom niet? Blijkbaar zijn ze daar nog niet opgekomen.

VETO : Waarachtig, nu je 't zegt...

ACCO : Men mag echter niet stellen dat de kursusdiensten van de studenten tegen de ACCO gericht zijn. In elk geval, de studenten maken zich hard door te zeggen: "Kijk, wij verkopen 10 centiemer lager". Er zou eventueel een taakverdeling kunnen komen; Ook een betere samenwerking tr-uwens.

VETO : ACCO wordt tegenwoordig een beetje ervaren als een reusachtig bedrijf. Niet meer dan dat. De studenten beseffen blijkbaar niet dat zij er hun eigen inbreng kunnen hebben.

ACCO : Er is misschien niet zoveel behoefte aan, hé. Men betaalt die 500 fr. (als Acco-lid koopt men een aandeel van 500 fr), men gaat binnen en 't is gedaan. Men probeert dat nu wat op te vangen via de zaakvoerders die uit

de Sociale Raad komen. Ik denk dat de betrokkenheid van de student op 2 niveau's ligt. Enerzijds heb je het algemeen beleidsniveau van Acco dat mede bepaald wordt door de afgevaardigden uit de S.R. Anderzijds heb je het meer concrete. Het uitkomen van kursussen bijvoorbeeld. Ik heb echter de indruk dat dit laatste wordt de laatste tijd. Je moet natuurlijk ook geen utopische dingen naar voren schuiven. Iedere kursus door de studenten laten keuren e.d., dat is moeilijker haalbaar.

VETO : Hoe worden de prijzen van de kursussen bepaald? Wordt er een optelsommetje gemaakt of is er een richtprijs?

ACCO : De kursussen en syllabussen worden verkocht tegen een standaardprijs, ongeacht de oplage. Een kursus die gedrukt wordt voor 15 studenten kost evenveel als één voor 1000 studenten, niettegenstaande in het eerste geval de kostprijs veel hoger ligt natuurlijk. Wat voor ons

belangrijk is, dat zijn de totaalkosten voor alle kursussen samen. Door rationalisatie, door de grote oplages en door minder seizoengebonden te werken kunnen we de prijzen drukken.

VETO : Worden auteursrechten ook in de kostprijs verrekend en zijn er professoren die zich schamen over hun loon en vrijwillig afstand doen van die rechten?

ELF STELLINGEN OVER KULTUURRAAD EN A.S.R.

Hieronder publiceert de A.V. van Kultuurraad (m.a.w. de cultuurfgevaardigden van de verschillende kringen) elf stellingen over Kultuurraad en ASR. Deze tekst is op de eerste plaats een discussie-tekst gericht tot het brede studentenpubliek. De stellingen zijn geformuleerd vanuit een aantal problemen waarmee zij die direkt bij de werking en het beleid van Kultuurraad betrokken zijn, gekonfronteerd worden, zowel de studenten als de vrijgestelden:

Wij wensen binnen de studentenbeweging (en meer bepaald binnen de ASR) niet langer beschouwd te worden als geldverspillende luxe-paardjes maar wij eisen de erkenning van de culturele studentenwerking als een noodzaak en een verworven recht dat door de studenten en hun vertegenwoordigers naar de overheid toe moet worden verdedigd. Dit houdt op de eerste plaats in dat men cultuur binnen de ASR zelf eindelijk eens als serieus neemt.

Vandaar de vraag naar bezinning en echte discussie; geen emotionele discussies voor doemansoren, zoals dat in het verleden al te vaak het geval was, maar een discussie gebaseerd op doordachte argumenten waarin men bereid is naar elkaar te luisteren. Geen discussie "in de wandelgangen van 't Stuc" maar een discussie die ook gevoerd wordt door de studenten zelf. Deze tekst is dus een uitnodiging om na te denken over de problematiek en al uw opmerkingen en inzichten mee te delen om zo bij te dragen tot een grondige discussie. Hopelijk zal dit leiden tot een verdere verbetering van de sfeer binnen de ASR, zoals dit de laatste maanden al enigzins het geval was.

1. Studenten zijn ook mensen. Zij komen niet alleen een vak leren aan de universiteit, maar moeten ook leven in Leuven. De overheid heeft de plicht een zekere kwaliteit van het studentenleven te garanderen. Naast een degelijke opleiding moet de universiteit ook instaan voor een reeks sociale voorzieningen die het studentenbestaan leefbaar maken: goedkope cursussen, treffelijke huisvesting, gezonde voeding, medische en juridische hulpverlening, financiële en sociale bijstand, studiebegeleiding en een infrastructuur voor sportieve en culturele activiteiten.

2. De Algemene Studentenraad heeft de taak de overheid op zijn plichten te wijzen. Zij bewaakt het recht op studentenvoorzieningen. De ASR kent subsidies toe voor die voorzieningen, voor het mogelijk maken van studentencontrole erop en (mede-)beheer ervan.

3. Cultuur is een voorziening als een andere. Studenten moeten de kans krijgen om de hedendaagse culturele en kunstuitingen te leren kennen en zich te bekwaamen in allerlei creatieve technieken. Men dient het recht op cultuur niet alleen te begrijpen als een zinvolle en productieve vrijetijdsbesteding, maar ook als een aanzet voor de uitbouw van een "algemene vorming" aan deze universiteit. De opleidingen zijn op het ogenblik te strikt wetenschappelijk en/of beroepsgericht. Tegen de hyperrationaliteit en de overspecialisering van

de studenten kan een culturele werking een tegengewicht vormen. Omdat studenten ook mensen en daardoor belangrijk zijn.

4. Kultuurraad behartigt de culturele belangen van de studenten. Kultuurraad beschouwt de culturele voorziening aan deze universiteit als een verworven recht en probeert een beleid te realiseren dat studentgericht is en dat voor elke student financieel bereikbaar is. Konkreet betekent dat dat de deelname aan werkgroepen en de toegangsprijzen voor voorstellingen zo laag moge-

lijk gehouden worden: voor werkgroepen schommelde de gemiddelde bijdrage in de afgelopen jaren tussen 50 en 75 fr per kusussessie. De toegangsprijzen voor producties lag, afhankelijk van het genre, tussen 40 en 150 fr.

Op deze manier wil Kultuurraad een demokratiseringsproces in de hand werken. Omdat cultuur voor de toeschouwer/beoefenaar niet onbetaalbaar hoeft te zijn.

5. En toch is cultuur duur. Dit betekent dat er subsidies nodig zijn om projecten te financieren en te kunnen garanderen dat de werking binnen het bereik van elke studentenbeurs blijft. Behalve voor het administratieve en promotiewerk worden de beschikbare financiële middelen aangewend voor programmatie en werkgroepen. Voor programmatie vroeg Kultuurraad per jaar 700000 fr; dit bedrag is sinds twee jaar ongewijzigd gebleven - meer zelfs: vanaf 1981 daalt de programmatietoelage tot 630.000 fr; de vrijgekomen 70.000 fr worden aangewend om culturele activiteiten van kringen te ondersteunen. Als je de huidige 700.000 fr omrekenen voor het aantal maanden dat 't Stuc actief draait, is dat 90.000 fr per maand of een subsidie van 34 fr per produktie/per toeschouwer, ongeacht het genre.

Door de infrastructuurbeperkingen van de animatiezaal van 't Stuc en ook door de financiële beperking die ze zichzelf oplegt, kan Kultuurraad geen "superproducties" naar Leuven halen. Gebeurt dat toch, dan wordt daarvoor beroep gedaan op andere subsidiekanalen (Festival van Vlaanderen, BRT, Ministeriële Dienst voor Culturele Betrekkings). Sommige genres zijn zelfbedruipend: rock, film. Andere kunstvormen kennen hoge produktiekosten en zijn onvermijdelijk verlieslatend: theater, jazz, dans, hedendaagse en klassieke muziek, specials. Op lange termijn wordt wel gezocht naar andere programmatiemogelijkheden om de kosten te drukken. Deze kwestie ligt voor op de stuurgroep van Kultuurraad, een open vergadering waar het culturele beleid uitgestippeld wordt.

6. Een ingrijpende beslissing van de laatste Stuurgroep Kultuurraad (mei '80) bestond erin relatief meer gewicht te gaan geven aan werkgroepen, omdat op dit terrein Kultuurraad zijn actieve cultuurpolitiek het best kan waarmaken. Alles wat door programmatie aangeboden wordt, moet (idealiter) via werkgroepen ook door studenten zelf kunnen beoefend

worden, vanaf de elementaire initiatie tot het nivo waarop je met je produkt naar buiten kan komen. Voor het eerste semester 1980-'81 organiseert Kultuurraad 23 werkgroepen (waarvan 11 in samenwerking met kringen), die 300 mensen bereiken. Met dit aanbod kan Kultuurraad nog niet aan de vraag voldoen, zeker als men weet dat het beschikbare aantal deskundige begeleiders in Vlaanderen bedroevend klein is. Dankzij hun bijna monopoliepositie kunnen zij aan vergoeding vragen wat ze willen en is het inrichten van werkgroepen voor Kultuurraad een zaak die heel wat subsidies opslokt. Toch blijven de meeste werkgroepen kwaliteits hoogstaand en behoren de deelnemersbijdragen tot de laagste van het land.

En in verhouding tot de andere raden, inderdaad, veel geld. Een meer realistische vergelijking is echter: de begroting van Kultuurraad te leggen naast deze van Kringraad + de academische sektor, van Sociale Raad + de sociale sektor, van Sportraad + UCLOS (Universitair Centrum voor Lichamelijke Opleiding en Sport).

8. en naar de kern van de zaak. De plaats van Kultuurraad binnen de A.S.R. is ondankbaar. Met het oog op de bespreking van de begrotingen van de diverse raden wordt de verhouding tussen Kultuurraad en de andere raden weer erg gespannen. Sommige woordvoerders van Kringraad en Sociale Raad hebben het (terecht) graag over de komende bezui-

9. Er is geen dialoog tussen de raden mogelijk op de A.S.R.-stuurgroep als men geen consensus kan bereiken over de fundamentele premissen van een culturele werking. Als cultuur op de A.S.R. door de politieke activisten van Kringraad en Sociale Raad enkele redenen is tot wat vrijblijvende hilariteit, is de discussie verpest. Als men de student louter wil zien als een blokkend, etend en wonend wezen verzandt het gesprek. Uiteraard moeten deze behoeften primordiaal voldaan worden, maar het recht op creativiteitsbeoefening, op vorming, op een zinvolle vrijetijdsbesteding, op goedkope culturele activiteiten is een verworvenheid aan deze universiteit waaraan men niet langer voorbij kan gaan. Een streven naar fundamentele maatschappijveranderingen maakt slechts enige kans op slagen als men ook aandacht besteedt aan de zogenaamde "bovenbouw"-fenomenen, d.w.z. de cultuur in de meest brede zin: hoe gedragen mensen zich? welke waarden stelt men voorop? hoe denkt men (sektair of pluralistisch)? welke kansen op vorming heeft men? wat vindt men mooi? Als bepaalde raden geen rekening willen houden met de student als cultureel wezen, dan kan men dit enkel benoemen met een woord dat in het begin van deze eeuw werd bedacht: biefsteak-socialisme.

10. Op volgende A.S.R.-stuurgroepen komt het beleid van Kultuurraad, zoals de begroting daar een beeld van geeft, weer ter sprake. Hopelijk wordt het een discussie ten gronde en wil men niet de vleugels afsnijden van een initiatief waardoor de Leuvense studentenwerking enig respect afdwingt van andere universiteiten en een model wordt binnen het Vlaamse cultuureldje "rond de kerktoren". We hopen meteen dat deze stellingen voldoende duidelijk zijn om de lezer de pen te doen grijpen en te doen reageren door zijn bedenkingen aan de Vetoreaktie over te maken. Slechts als de emoties tot argumentaties verhard worden, kunnen de bevoegde instanties de juiste beslissingen treffen. Al blijft cultuur een emotionele zaak.

Onder stelling 11 daarom een citaat uit het werk van een filosoof, ook uit het begin van deze eeuw:

11. "Men kan kunst niet op dezelfde manier benaderen als politiek, niet omdat een artistieke creatie een religieus ritueel is of iets mystieks (alhoewel), maar omdat het zijn eigen wetten van ontwikkeling heeft, en boven alles omdat in een artistieke creatie een enorme rol wordt gespeeld door onderbewuste processen, langzamer, ideëler en minder toegankelijk voor management en leiding. Artistieke creatie, door zijn speciale karakter, ligt achter de andere facetten van de menselijke geest, en nog meer achter de geest van een klasse. Je kan iets begrijpen en het logisch uitdrukken; iets heel anders is het organisch te assimileren, het rekonstrueren van het hele systeem van iemands gevoelens en het vinden van een artistieke uitdrukking voor dit nieuwe geheel. Dit laatste proces is langzamer en moeilijker te onderwerpen aan bewijze beïnvloeding."

Algemene Vergadering
Kultuurraad



"Wij wensen binnen de studentenbeweging niet langer beschouwd te worden als geldverspillende luxepaardjes."

7. Men zegt vaak dat de begroting van Kultuurraad te hoog ligt als je ze vergelijkt met deze van de andere raden. Men moet hierbij echter goed in de gaten houden dat de andere raden een medebeheersfunctie hebben en voor hun werking kunnen terugvallen op door de universiteit voorziene infrastructuur en diensten: Kringraad oefent de controle uit op de studentenparticipatie in de academische sektor; Sociale Raad medebeheert en controleert Alma's, huisvesting... de Raad voor Studentenvoorzieningen; Sportraad kan beroep doen op de infrastructuur van het sportinstituut. Kultuurraad daarentegen heeft aan deze universiteit iets opgezet waarvoor ze zelf de gepaste infrastructuur moest uitbouwen en waarvan het beleid en beheer volledig autonoom door de studenten bepaald kan worden. 't Stuc programmeert producties en neemt de artistieke vorming van de studenten op zich. Op eigen verantwoordelijkheid en zonder controle van de universitair overheid. Een werking met een dergelijke intensiteit, met de gewaarborgde degelijkheid, met een professionele begeleiding heeft geen bestaansrecht zonder geld.

nningen. Het is voor hen ook duidelijk dat Kultuurraad (en Sportraad) als eerste zal getroffen worden door de besparingswoede op de kabinetten en dat daarom op de begroting van Kultuurraad gesnoeid moet worden. Nochtans blijkt uit de A.S.R. informatiekampanje (maart - april '80) dat de brede studentenbevolking akkoord gaat met het beleid van Kultuurraad zoals het afgespiegeld staat in de begroting. Wel vroegen een aantal kringen een beter evenwicht tussen de gelden voor programmatie en werkgroepen, vraag waaraan vanaf dit academiejaar (en opgenomen in de begroting 1981) ruimschoots werd voldaan. Ondertussen werd alleen Kultuurraad verplicht te besnoeien in de werkingsstoelagen van 1980 om het onthaal van de nieuwe studenten en de A.S.R.-infodag van 22 oktober j.l. te betalen. We laten de dubieuze overlegprocedure waarop deze beslissing tot stand kwam in het midden. Als Kultuurraad totnogtoe last had van besparingen, was het wel binnen de eigen A.S.R.-rangen. Tegen het advies van de studentententatie. Met een uiterst emotionele argumentatie.

Art Nouveau

Kunst op Lok

Europalia (80 loopt op haar laatste benen; België, 150 jaar of niet, heeft maanden in de Europese belangstelling gestaan. Als sluitstuk van dit jaarlijks evenement loopt er in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel tot 15 februari een tweede tentoonstelling (na die over de Breghele familie):

Art Nouveau een Belgische aanleg, met enkele Nederlandse bezoekers op de tentoonstelling de opmerking optokte dat het misschien wel het enige is waarmee 'België' kan pronken.

Art Nouveau kan dan al een Belgische uitvinding zijn op het einde van vorige eeuw, de familietrekken met de strekkingen "Bauhaus" en "Jugendstil" zijn zeer duidelijk (dat merk je o.a. als je in de "art shop" van het Paleis toevallig een Jugendstil-boek openlaat waarin voorwerpen staan afgebeeld die opvallend gelijken op tentoongestelde stukken). Herkennen doe je deze familie aan haar fijne lijnen, meestal slanke omhooglopende vormen, de afronding van hoeken en het veel voorkomende orchidee-motief; het heeft allemaal iets weg van ingetogen bijlief, ook van melancholie.

Ik heb me laten vertellen dat de Art Nouveau ernaar streefde de kunst dicht bij het volk te brengen. Dat uitte zich dan door haar stijlkenmerken over te brengen in gebruiksvoorwerpen. Daaruit heeft de tentoonstelling ook het grootste deel van de kollektie samengesteld: van riemgespen,

lampenstaanders, over kleren naar meubels tot een volledige slaapkamer toe. Als je 'volk' zegt, wil daar wel eens de associatie 'arbeider' doorklinken en daaraan dachten de Art Nouveau-adepten ook: in de tentoonstelling hangt een plan voor arbeiderswoningen, wel met de bemerking "niet uitgevoerd"; wel uitgevoerd en legendarisch bekend (want sinds gurumet tijd met de grond gelijk gemaakt) is het Brusselse Volkshuis van de socialisten van Horta die, samen met Van de Velde en Serrurier-Bovy, een stempel op de tentoonstelling én op de beweging zet. Je vraagt je echter toch wel af hoe 'volks' deze kunststriching wel was. Want - als de tentoonstelling tenminste representatief is - waren vele werken originele ontwerpen en eenmalige uitvoeringen en - zelfs in die tijd - zal dat niet goedkoop geweest zijn.

Behalve de gebruiksvoorwerpen bevat de tentoonstelling ook "dekoratieve" elementen als schilderijen, beeldhouwwerken, glasmuren. Prachtig, maar opvallend mysterieus en soms mythisch terzelfdertijd (zoals de enkele borstbeelden van Grieks-Latijnse godinnen). Wat James Ensor, met zijn vaak hekelende schilderijen, in deze tentoonstelling komt doen...? Met zijn ronde, grijnzende maskerade-figuren was het wel een spreekwoordelijke steen in de kikkerpoel tussen al dat verijnde, dromerige tot magische kunstwerk (let op: van Ensor geen kwaad woord!).

TAANT DE STER?

STARDUST MEMORIES VAN WOODY ALLEN: IN HISTORISCH PERSPEKTIEF

Nog net voor het jaareinde is "Stardust Memories" uitgebracht, de nieuwste film van Woody Allen. Een must dus. Voor hem, als hij nog net zijn tempo (dwz jaarlijks een film afleveren) wil/moet aanhouden. Voor het filmpubliek ook, want na de stijgende kwaliteitslijn van zijn laatste meesterwerken staan de verwachtingen hoog gespannen. En niet zonder reden...

Allen maakte eerst een reeks fascinerende, steeds betere zelfstudies, waarvan "Annie Hall" (1977) het overtuigende hoogtepunt was. Het zijn alsmaar zwaarder-psychologische autobiograferingen, op verteerbare satiretoen gebracht en met steeds verdergaande vormexperimenten. Een vernieuwend en zeer persoonlijke combinatie die weet aan te spreken, vooral dan bij een progressief intellectueel publiek. Het maakt hem op korte tijd wereldvermaard. Hij weigert de hem geestdriftig aangereikte Oskar-ostentatie en ongeïnteresseerd. Hij is op slag de cultfiguur van vooral de jongere generaties intellectuelen. Je moet gewoon met Woody Allen dwepen als je in die groep thuishoort, zoals bv. studenten plegen te doen. Dat dwepen is echter weer niet helemaal zonder reden...

Allen werkt daarna immers zijn onfeilbaarheid verder in de hand door "Interiors" (1978) te maken. Een film die velen nog meer aanspreekt, ook al gooit Allen enigszins het roer om. Het is zijn eerste door-en-door ernstige, psychologische studie - zonder hemzelf als protagonist, zonder de komische ondertoon ook, maar met veel kwaliteitsniveau. De voorbeeldgrootmeester in de studie der vrouwenpsyche, Ingmar Bergman, is zowaar overtroffen! Allen verbluft dan nog eedereen compleet met nog een stap verder: "Manhattan" (1979). Het is een erg volwassen en verdiept versprepen van de twee stijlen. De Interiors-Bergman-touch geeft meer diepgang en dimensie aan het humor doorweefde woenen in zichzelf. "Manhattan": een film voor de grote galerij, heet het.

En daarna komt "Stardust Memories" (1980). En dat valt dan wat tegen, lijkt het, als je de lijn doortrekt. Hoewel...

MAAR! Juist daar zit het dubbelzinnige, het schizofrene van deze film. En dat redt de prent ook! Alles wat de kri-

oek boeiend maakt is het feit dat je niet telkens gekonfronteerd wordt met een bepaalde kunstuiting (i.c. schilderijen, beeldhouwwerken), maar met een kunst die zich over uiteenlopende terreinen uitstrekt. Als je er je heen- en terugtreintreis voor over hebt en 50 fr entree (100 voor niet-studenten), mag deze tentoonstelling ten stelligste aangeraden worden. Bovendien kan je tot het einde van de maand (gratis) een expositie bewonderen van Gal in de "art shop" van het Paleis voor Schone Kunsten. Ben je niet erg bekend met zijn werken (via tijdschriften als De Nieuwe of Knack) en heb je vorig akademiajaar de kans in Elcker-Ik gemist, dan is dit de gelegenheid om Gals grafische journalistiek te bewonderen.

Bij vele tentoonstellingen bestaat het gevaar wel eens dat ze volgepropt staan. Dit is niet het geval bij de Art Nouveau-manifestatie; je kan rustig de tijd en de ruimte nemen om de voorwerpen te bekijken. Wat deze expositie



De rijzende ster heeft klaarblijkelijk moeite om aan de gestelde nivo-eisen na "Manhattan" te voldoen. Hij gaat weer uitgebreid zitten navelstaren, om zichzelf en de mensen rondom hem schamper staan lachen, met daarachter de bekende, ingeklede zoektocht - naar het eigen ik en naar enige houvast in het leven. Alles zoals voorheen dus, maar nu tot vervelens toe. De satire, de humorsaus... het is er nog wel, maar het schijnt niet meer te volstaan om het inerte, vastgevroren thema weer vlót te krijgen en verteerbaar te maken, zoals dat vroeger wel zo goed ging. Er is zand in de soepele machine. Ergens maakt hij het zich zelfs wat gemakkelijk door nu gewoon het filmen, hemzelf als filmmaker (zij het als Sandy Bates) en het wel en wee daarvan, te gebruiken als decor voor zijn zoektocht naar de zekerheden des levens.

MAAR! Juist daar zit het dubbelzinnige, het schizofrene van deze film. En dat redt de prent ook! Alles wat de kri-

oek boeiend maakt is het feit dat je niet telkens gekonfronteerd wordt met een bepaalde kunstuiting (i.c. schilderijen, beeldhouwwerken), maar met een kunst die zich over uiteenlopende terreinen uitstrekt. Als je er je heen- en terugtreintreis voor over hebt en 50 fr entree (100 voor niet-studenten), mag deze tentoonstelling ten stelligste aangeraden worden. Bovendien kan je tot het einde van de maand (gratis) een expositie bewonderen van Gal in de "art shop" van het Paleis voor Schone Kunsten. Ben je niet erg bekend met zijn werken (via tijdschriften als De Nieuwe of Knack) en heb je vorig akademiajaar de kans in Elcker-Ik gemist, dan is dit de gelegenheid om Gals grafische journalistiek te bewonderen.

marcel meeus

Zijn nieuwe film is dus anders hoewel het op het eerste zicht een gewone, niet meer zo geslaagde voortzetting is van zijn vorige werk. Maar Allen distantieert zich tevens van die formule van het sukses, in zoverre dat hij met diezelfde middelen probeert er bedenkingen over te maken. Daar heeft hij recht op, ook om het aan zijn publiek mee te delen. Hoewel dat daar misschien niet zo'n boodschap aan heeft: het verafgoot hem en vindt deze film niet meer de overtuigingskracht hebben van het verbluffend-geniale dat ze hem voorheen toeschreven. Terugval, jawel. Dat is één visie...

Het betekent ondertussen niet dat de film niet toch nog zinvol is. Vooral - maar dat valt

in de kritieken veelal tussen de plooten van de inhoudelijke discussies - dat hij weer heel knap gemaakt is. Op de korte tijd van nog geen anderhalf uur is bv. het spel met zwart en wit (want het is weer geen kleurfilm) bij momenten even indrukwekkend als in "Manhattan". De vertolkingen zijn zeer indringend: je krijgt de indruk van heel Allens Umwelt - een levend geworden doek is van James Ensor of Jeroen Bosch. Meerdere shots zijn filmisch opvallend sterk in hun experimentele of verrassende kracht, zoals bv. de hele openingssekkens in de trein en de gedurfde zijstap met de buitenaardse wezens. Voor dit soort dingen moet je dan natuurlijk wel oog willen hebben, en dat kan je niet van iedereen gaan verwachten, wat trouwens ook niet nodig is. Je zoekt en vindt in een film wat met je smaak overeenkomt. Het is alleen een andere visie.

Een film dus met kwaliteiten en gebreken, die respectievelijk zwaarder gaan wegen afhankelijk van hoe je hem beoordeeld. Zat je te wachten op "de volgende in de rij na "Manhattan", dan valt deze voor jou misschien wat zwak uit; neem je hem apart als iets nieuws, dan kan je er toch het nodige uit overhouden om hem meer dan heel middelmatig te vinden. Zoals het betoog probeert te bewijzen. Niet al te overtuigend? Ga hem gewoon zien en denk er het nodige van. Ieder heeft recht op zijn smaak en voorkeur. Een filmkritiek is trouwens niets anders dan één mening die iemand probeert weer te geven en te argumenteren naar een lezerspubliek toe. Wat bij deze gebeurt is. Verder reiken de ambities niet...

J.H. Verbanck.



